

відводить собі роль суто законодавця, що встановлює правила «гри», в інших – посередника. Функція оператора на ринку соціальних послуг не властива державі. Відмова від неї, з одного боку, дозволить зменшити прямі бюджетні витрати, а з іншого – звільнить місце для більш ефективних операторів.

Третя обов'язкова риса – формування ринку соціальних послуг із реальною конкуренцією його операторів, із реальним підвищенням якості та зниженням витрат на виробництво соціальних послуг.

Нарешті, у розвитку соціальної сфери поступово набирає ваги ще один дуже важливий чинник. Йдеться про появу нового суб'єкта у соціальній політиці, котрим повинен бути і стає громадянин (раніше він був не суб'єктом, а лише об'єктом соціальної політики). Адже коли людина починає платити за соціальні послуги, вона автоматично перетворюється у суб'єкта із моральним та юридичним правом вимагати належної якості цих послуг. Важливою відмінністю суб'єкта від об'єкта є можливість вільного вибору виду, якості і кількості послуг суб'єктом, що, зрозуміло, повинне забезпечуватися платоспроможністю останнього [3].

Отже, перефразовуючи відомий вислів, можна сказати, що теорія соціальної держави – не догма, а керівництво до дій. Аналіз політики такої держави у гуманітарній сфері дозволяє, на нашу думку, виділити декілька сучасних, взаємопов'язаних між собою тенденцій.

Література

1. Стаховська Н. М. Відносини в праві соціального забезпечення: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Н. М. Стаховська; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2000. – 21 с.

2. Новікова О. Ф. Соціальна захищеність населення України / О. Ф. Новікова, О. Г. Осауленко, І. В. Калачова та ін. – Донецьк; К.: ІЕП НАН України, Держкомстат України, 2001. – 360 с.

3. Бабкін В. Д. Соціальна держава та захист прав людини / В. Д. Бабкін // Правова держава: щорічник наук. пр. – Вип. 9. – К.: Ін Юре, 1998. – С. 3-11.

УДК 336.221

Малишко В. М., к.ю.н.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ

Активний розвиток електронної торгівлі, що для вітчизняного права є новою сферою суспільних відносин, зумовлює необхідність визначення норм поведінки, тобто особливих правових норм, що регулюють і закріплюють права, обов'язки, гарантії та відповідальність учасників цих відносин. Такий порядок необхідний усім учасникам відносин:

підприємцям – для вигідного здійснення операцій, споживачам – для захисту їх законних прав, що порушуються несумлінними підприємцями, державі – для забезпечення покладених на неї обов'язків щодо захисту прав та інтересів тих чи інших, а також для забезпечення норм, що стосуються оподаткування.

Дослідженням даного питання займалися наступні вчені: А. Л. Малковський, М. М. Богуславський, О. В. Руденко, А. С. Довгерт, С. Теуш та інші. У своїх працях вони розглядали сукупність відносин, що виникають між суб'єктами торгівлі за допомогою телекомунікацій.

Друга половина ХХ століття визначається розширенням масштабів наукових досліджень, зумовлених утворенням засобів електронно-обчислювальної техніки, значним зростанням обсягів нової інформації. Виявилось, що в останні десять років згенеровано стільки інформації, скільки накопичилося за попередні 2000 років [1, с. 150].

Основним нормативно-правовим актом, яким регулюється електронна торгівля в Україні, є Типовий закон ЮНСІТРАЛ «Про електронну торгівлю», прийнятий у 1996 році. Він застосовується до будь-якого виду інформації у формі даних у формі повідомлень, яка використовується в контексті торгової діяльності [2]. Складається з двох частин. Перша частина регулює відносини у сфері електронної торгівлі в цілому. Три розділи даної частини розглядають такі питання, як загальні положення Закону, застосування юридичних вимог щодо даних у формі повідомлень, передача даних у формі повідомлень. Друга частина Закону стосується електронної торгівлі в окремих галузях та складається з одного розділу «Перевезення вантажів».

Таким чином, Типовий закон ЮНСІТРАЛ «Про електронну торгівлю» – це основа законотворчості в Україні, адже він регулює загальні положення електронної комерції. Більш широко та детально окремі аспекти регулюються законами, що розглядають кожен аспект електронної діяльності зокрема.

Стаття 7 Закону, розробленого ЮНСІТРАЛ, передбачає, що стосовно даних у формі повідомлень вимога щодо підпису є виконаною, якщо особа, яка ставила підпис, пройшла ідентифікацію. Закон України «Про електронний цифровий підпис» від 22.05.2003 № 852-IV регламентує порядок ідентифікації такої особи та визначає правовий статус електронного цифрового підпису, а також регулює відносини, що виникають при використанні електронного цифрового підпису. Окрім цього, Закон «Про електронний цифровий підпис» визначає суб'єкти правових відносин у сфері послуг електронного цифрового підпису, їх права та обов'язки [3].

Основними засобами ведення електронної комерції є торгівля за допомогою телефонних та інтернет-мереж. Закон України «Про телекомунікації» від 18.11.2003 № 1280-IV встановлює правову основу

діяльності у сфері телекомунікацій [4].

Розглянувши та провівши аналіз вище наведених нормативно-правових актів, які регулюють електронну торгівлю в Україні, робимо висновок, що законодавча база з даного питання недостатня. Зокрема, на сьогоднішній день не розроблена фіскальна політика у сфері електронної комерції, відсутній механізм врегулювання спорів. За таких умов важко розвивати бізнес та провадити торгівлю. Окрім приватних підприємців, за таких умов, і держава втрачає дохід, адже за допомогою засобів комунікацій можливо торгувати не лише товарами або послугами приватного сектору економіки, а й державного. Наприклад, цінними паперами, послугами державних підприємств та інше.

Сьогодні в Україні ставлення до електронної торгівлі визначається як до засобу, який здатен зробити традиційний бізнес більш ефективним. Особливість електронної торгівлі – створення вартості за рахунок застосування цифрових технологій.

Через виняткову значимість відносин у сфері електронної торгівлі для становлення конкурентоспроможної ринкової економіки будь-яка цивілізована держава має сприяти їх розвитку. Для цього необхідно розробляти правові процедури і принципи здійснення електронної торгівлі, а також передбачати рівні юридичні гарантії та судовий захист для всіх її учасників. При цьому, слід враховувати, що особливістю правовідносин, які мають бути упорядкованими, є те, що вони в основній своїй масі є екстериторіальними. Одностороннє застосування державою правових норм, регулюючих подібні відносини, без урахування досвіду міжнародної практики і законодавства інших країн буде неефективним.

Незважаючи на те, що електронна торгівля набуває все більшої популярності у світі, дотепер залишаються невирішеними такі найважливіші проблеми: основи законодавства, що регулюють права й обов'язки суб'єктів електронної торгівлі при здійсненні електронних угод тільки формуються; стримуючим фактором є відсутність стандартної системи цифрових сертифікатів; залишається відкритим питання уніфікації вимог до форми укладення угод, охорони і захисту інформації та застосування електронних підписів, охорону прав споживачів та інтелектуальної власності і ряд інших.

Література

1. Третько В. В. Розвиток електронної комерції в Україні / В. В. Третько, О. М. Синюк, Н. Г. Торчанська // Збірник наукових праць. – Вісник Технологічного університету Поділля. – 2004. – 237 с.
2. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № ООН А/51/628 від 16 грудня 1996 року «Типовий закон про електронну торгівлю», прийнятий Комісією Організації Об'єднаних Націй з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ), і Керівництво з прийняття ООН №А/51/628 від 16.12.1996.
3. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 травня 2003 р.

№ 852-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 276.

4. Про телекомунікації: Закон України від 18 листопада 2003 р. № 1280-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 12. – Ст. 155

УДК 346.1

Малишко В. М., к.ю.н.,
Малий М. С., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ОБ'ЄДНАНЬ СТРАХОВИКІВ

Важливу роль в активізації та удосконаленні функціонування будь-якого ринку відіграють об'єднання його учасників. За наявності різних видів таких об'єднань та консолідації діяльності їх членів визначається рівень і потенціал розвитку ринку. В сучасних економічних умовах вітчизняний страховий ринок потребує конкретних заходів щодо законодавчого регулювання та високої організації роботи всіх його суб'єктів. При реалізації вказаних завдань важливу роль відіграють страхові об'єднання як об'єднання учасників страхового ринку, що й визначає актуальність розгляду їх діяльності в Україні.

У своїх працях питанням ролі страхових об'єднань у розвитку вітчизняного ринку страхових послуг значну увагу приділили такі вчені, як: В. Базилевич, І. Габідулін, О. Гаманкова, О. Козьменко, Т. Мазуріна, С. Осадець, Р. Пікус, Л. Скамай та інші.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Основні праці щодо страхових об'єднань присвячені їх діяльності саме на початковому етапі становлення та розвитку страхового ринку України. Разом з тим, недостатньо уваги приділено об'єднанням страхувальників і страхових посередників, що вимагає більш детального опрацювання даного питання.

До учасників страхового ринку відносять:

- страховиків;
- страхувальників;
- страхових агентів;
- страхових брокерів;
- актуаріїв;
- фахівців з оцінки ризиків та збитків.

Для вирішення проблемних питань, досягнення певних завдань та сприяння розвитку страхової діяльності вказані учасники об'єднуються в асоціації, союзи,

спілки, федерації, товариства тощо.

Так, ст. 13 Закону України «Про страхування» передбачає, що для координації своєї діяльності, захисту інтересів своїх членів та здійснення